

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.411.005.04.2022

Pani
Barbara Piskorska
Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Tomaszowie Lubelskim

ul. Lwowska 51
22-600 Tomaszów Lubelski

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola nr I/22/005/LLU – Wykonanie planu finansowego powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych w województwie lubelskim

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie
ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin
T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11
llu@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Tomaszowie Lubelskim. ul. Lwowska 51, 22-600 Tomaszów Lubelski (dalej: PSSE lub Stacja).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Barbara Piskorska, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tomaszowie Lubelskim od 1 maja 2019 r., pełniąca jednocześnie funkcję Dyrektora Państwowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tomaszowie Lubelskim (dalej: PPIS lub Dyrektor).
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja dochodów budżetowych i podejmowanie działań windykacyjnych. 2. Realizacja planu finansowego wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich. 3. Zatrudnienie i wynagrodzenia. 4. Prawdliwość sporządzania sprawozdań budżetowych i w zakresie operacji finansowych. 5. Wykorzystanie środków finansowych na przeciwdziałanie pandemii COVID-19.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2022. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za 2020 r. okres kontroli obejmuje również ten rok.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Agata Wróbel starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr [REDACTED] z [REDACTED] r. oraz nr [REDACTED] z [REDACTED] r. (akta kontroli tom I str. 3-10)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2020-2022 (do 30 listopada) dochody PSSE zwiększyły się o 35,8%, a zaległości z tytułu należności budżetowych zmniejszyły o prawie 5%. Działania windykacyjne i egzekucyjne w stosunku do badanych zaległości podejmowano³ po upływie od miesiąca do ponad dwóch lat od terminu wymagalności. Nieprawidłowo naliczono odsetki od nieterminowej zapłaty należności z tytułu administracyjnych kar pieniężnych nałożonych za naruszenie obowiązkowej kwarantanny.

Objęte badaniem wydatki PSSE były celowe i zostały poniesione zgodnie z planem finansowym, z wyjątkiem sześciu przypadków, w których plan ten przekroczone ogółem o 1,6 tys. zł. Przyznane środki z rezerw celowych zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. Zamówienia publiczne realizowano zgodnie z obowiązującym w PSSE wewnętrznym regulaminem ich udzielania. Podejmowano działania mające na celu ograniczenie zużycia energii elektrycznej i wydatków z tego tytułu.

Poziom zatrudnienia i wynagrodzeń pracowników zapewniał właściwą realizację zadań nałożonych na Stację. Wydatki na wynagrodzenia wykonano w granicach

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ W 2018 r. i 2020 r.

limitów określonych w planie finansowym, a premie i dodatki przyznawano zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami. Nie zlecano wykonania zadań podmiotom zewnętrznym.

Sprawozdania budżetowe za 2021 r. i za wrzesień 2022 r. oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. i za III kwartał 2022 r. sporządzano na podstawie ewidencji księgowej, z wyjątkiem danych o planie finansowym wydatków w 2021 r., które nie zostały ujęte w ewidencji pozabilansowej. W sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2021 r. niewłaściwie wykazano ponadto należności w układzie podmiotowym.

Prawidłowo wykorzystano środki finansowe otrzymane z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (dalej: Fundusz). Wpływy tych środków i ponoszone wydatki poprawnie ujmowano w księgach rachunkowych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja dochodów budżetowych i podejmowanie działań windykacyjnych

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2020-2022 (do 30 listopada) dochody uzyskane przez PSSE wyniosły odpowiednio: 28,5 tys. zł, 35 tys. zł i 40,7 tys. zł i stanowiły: 105,5%, 85,4% i 93,6% planu. Podstawowym źródłem dochodów były wpływy z różnych opłat (za czynności kontrolne i zlecone badania), które wyniosły odpowiednio 28,3 tys. zł, 34,9 tys. zł oraz 38,4 tys. zł i stanowiły od 94,3% do 99,6% dochodów ogółem. Niewykonanie planu dochodów w 2021 r. było związane z pandemią COVID-19 oraz niższą skutecznością egzekucji należności wymagalnych prowadzonych przez urzędy skarbowe.

(akta kontroli tom I str. 139, 187, 228-229, 512, tom II str. 6-9, 102)

1.2. Na 30 września 2022 r. zaległości z tytułu dochodów budżetowych wyniosły 11,6 tys. zł i w porównaniu do stanu na 31 grudnia 2020 r. i 2021 r. były niższe odpowiednio o 5% i o 13,4%. Dotyczyły one przede wszystkim należności z tytułu administracyjnych kar pieniężnych nałożonych na osoby fizyczne.

(akta kontroli tom I str. 513, tom II str. 6-9)

Na podstawie analizy 15 decyzji wydanych w lipcu 2022 r. ustalono, że należności z nich wynikające zostały ujęte w ewidencji księgowej w prawidłowej wysokości, niezwłocznie po ich wydaniu przez Sekcję Higieny Pracy, Sekcję Higieny Żywności i Żywnienia oraz Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego.

(akta kontroli tom I str. 227)

W latach 2021-2022 PPIS nie wnioskowała do Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (dalej: LPWIS) o przeprowadzenie postępowań w sprawie wydania decyzji na podstawie art. 103 oraz art. 104 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia⁵.

(akta kontroli tom II str. 166)

W 2021 r. nie udzielano ulg w spłacie należności budżetowych. W 2022 r. PPIS rozłożyła na 16 rat zapłatę administracyjnej kary pieniężnej, nałożonej decyzją z [REDAKTOWANE] r. za nieprzestrzeganie ustalonych zakazów i nakazów w czasie trwania stanu epidemii, w kwocie 3,3 tys. zł wraz z odsetkami za zwłokę.

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 2132.

Uzasadnieniem udzielenia ulgi był ważny interes strony. W związku z nieuregulowaniem przez zobowiązanego trzech kolejnych rat i wygaśnięciem z mocy prawa decyzji ratalnej, wystąpiono do organu egzekucyjnego o wznowienie postępowania egzekucyjnego.

W latach 2021-2022 (do 30 września) nie wystąpiły przypadki odpisania należności w wyniku przedawnienia.

(akta kontroli tom I str. 227, 240, 245-271)

Na podstawie analizy pięciu zaległości w łącznej kwocie 10,7 tys. zł⁶, wykazanych w sprawozdaniu z wykonania planu dochodów budżetowych Rb-27 za wrzesień 2022 r., ustalono, że:

- podejmowano działania informacyjne, o których mowa w art. 6 § 1b ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁷. Obejmowały one rozmowy telefoniczne z dłużnikami, podczas których przypominano o niezapłaconych należnościach, pytano o przyczyny braku zapłaty oraz informowano o konsekwencjach niewykonania tego obowiązku, w postaci wystawienia upomnienia i tytułu wykonawczego oraz skierowania egzekucji należności do komornika, co spowoduje dodatkowe koszty obciążające dłużnika;
- działania windykacyjne i egzekucyjne w stosunku do należności zostały podjęte w czterech przypadkach w 2020 r., a w jednym w 2018 r. W czterech sprawach skierowano do zobowiązanych upomnienia, pierwsze wystawiono w terminie od ponad miesiąca do ponad dwóch lat i trzech miesięcy od daty powstania zaległości. Do zobowiązanych wysłano od dwóch do trzech upomnień dotyczących tych samych zaległości. W jednym przypadku upomnienie nie było wymagane. Tytuły wykonawcze w stosunku do badanych zaległości wystawiono po upływie trzech miesięcy od daty doręczenia pierwotnie wystawionych upomnień;
- w dwóch sprawach odsetki za zwłokę od nieuregulowanych administracyjnych kar pieniężnych, nałożonych na podstawie decyzji z dnia [REDAKTOWANO] r., naliczono po upływie 14 dni od daty doręczenia decyzji, zamiast po upływie siedmiu dni od daty ich wydania;
- kierowano do organu egzekucyjnego zapytania w sprawie stanu realizacji postępowań egzekucyjnych;
- w wyniku prowadzonych czynności egzekucyjnych w 2022 r. (do 30 września) uzyskano kwotę 2 tys. zł.

(akta kontroli tom I str. 241-302, tom II str. 208)

W PSSE zasady naliczania i windykacji należności z tytułu dochodów budżetowych zawarto w zasadach (polityce) rachunkowości⁸. Dyrektor wyjaśniła, że przy windykacji należności budżetowych stosuje się przepisy upea oraz rozporządzeń wykonawczych.

(akta kontroli tom II str. 167-168)

1.3. Kontrolą objęto terminowość odprowadzania uzyskanych przez PSSE dochodów budżetowych w kwietniu 2022 r. w kwocie ogółem 3,5 tys. zł. Stwierdzono, że pobrane dochody zostały przekazane na rachunek bankowy budżetu państwa w terminach określonych w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra

⁶ Dwie zaległości dotyczyły administracyjnych kar pieniężnych za naruszenie obowiązkowej kwarantanny (10 tys. zł) oraz trzy wynikały z opłat za przeprowadzone czynności kontrolne (0,7 tys. zł).

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 479, ze zm., dalej: upea.

⁸ Wprowadzonymi zarządzeniem Dyrektora PSSE nr [REDAKTOWANO] z dnia [REDAKTOWANO] r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości oraz zakładowego planu kont w PSSE, dalej: zasady rachunkowości.

Finansów z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa⁹.

(akta kontroli tom I str. 227)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności PSSE w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Odsetki za zwłokę od administracyjnych kar pieniężnych, nałożonych decyzjami z [REDAKTOWANO] r. nr [REDAKTOWANO] i [REDAKTOWANO] za naruszenie obowiązkowej kwarantanny, naliczono po upływie 14 dni od daty doręczenia decyzji, tj. niezgodnie z art. 48a ust. 7 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi¹⁰. Według tego przepisu kary pieniężne podlegają wpłacie w terminie siedmiu dni od dnia wydania decyzji, odsetki powinny zostać naliczone od [REDAKTOWANO] r. Skutkowało to zaniżeniem odsetek o 47 zł.

PPIS wyjaśniła, że podstawą prawną decyzji był art. 15zzzn ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych¹¹, który nie wskazuje terminu płatności kar umownych ani nie odsyła w tym zakresie do art. 48a ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Nie było jasne, czy kary przewidziane w obu ww. ustawach należy ze sobą utożsamiać.

PPIS dodała, że korekta należności z tytułu odsetek (47 zł) zostanie uwzględniona w sprawozdaniu Rb-27 za 2022 r.

(akta kontroli tom I str. 245-261, 285-297, tom II str. 190, 194-195, 208)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2020-2022 (do 30 listopada) dochody PSSE systematycznie wzrastały i w 2022 r. były o 35,8% wyższe od zrealizowanych w 2020 r. Zaległości z tytułu dochodów w tym okresie zmniejszyły się o prawie 5%. Działania windykacyjne i egzekucyjne w stosunku do badanych zaległości podejmowano¹² po upływie od miesiąca do ponad dwóch lat od terminu wymagalności. Nieprawidłowo naliczano odsetki od nieterminowej zapłaty należności z tytułu kar pieniężnych nałożonych za naruszenie obowiązkowej kwarantanny.

OBSZAR

2. Realizacja planu finansowego wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

2.1. Plany finansowe wydatków PSSE na lata 2021-2022 zostały: sporządzone na podstawie decyzji Wojewody Lubelskiego w sprawie szczegółowego podziału budżetu części 85/06 – województwo lubelskie i zaakceptowane przez LPWIS i zatwierdzone przez Dyrektora PSSE.

W 2020 r. wydatki PSSE wyniosły 2740 tys. zł, w 2021 r. 3656,1 tys. zł i stanowiły odpowiednio 97,3% i 99,7% planu po zmianach. Na 30 listopada 2022 r. zrealizowano wydatki na kwotę 3708,6 tys. zł (88,1% planu).

Wydatki poniesione do 30 listopada 2022 r. były wyższe od wykonanych w 2020 r. i w 2021 r. odpowiednio o: 35,3% i 1,4%. W porównaniu do 2021 r. największy wzrost dotyczył wydatków na wynagrodzenia pracowników i pochodne od wynagrodzeń (o 25%). Wydatki majątkowe w 2021 r. wyniosły 88,3 tys. zł

⁹ Dz. U. z 2021 r., poz. 259, ze zm.

¹⁰ Dz. U. z 2022 r., poz. 1657, ze zm.

¹¹ Dz. U. z 2021 r., poz. 2095, ze zm.

¹² W 2018 r. i 2020 r.

i poniesione zostały na zakup samochodu osobowego. W 2022 r. wydatki majątkowe nie wystąpiły.

W latach 2020-2022 (do 30 listopada) wydatki PSSE nie były blokowane przez dysponenta wyższego stopnia. PSSE nie korzystała ze środków europejskich.

(akta kontroli tom I str. 140-229, 514-515, tom II str. 10-17, 100-106, 198-200)

2.2. W 2021 r. plan wydatków PSSE został zwiększony ze środków rezerwy celowej poz. 56 o kwotę 269 tys. zł, z której wykorzystano 260,4 tys. zł. Badanie wydatkowania tych środków nie wykazało nieprawidłowości. Zostały poniesione zgodnie z przeznaczeniem, na podwyżki wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników wykonujących zawód medyczny. Niewykorzystane środki (8,6 tys. zł) zwrócono 28 grudnia 2021 r. na rachunek bankowy LWPIS. Według wyjaśnienia PPIS, główną przyczyną niewykorzystania środków były absencje chorobowe pracowników.

(akta kontroli tom I str. 140-186, tom II str. 83-88)

W 2022 r. zwiększenia planu wydatków budżetowych PSSE z rezerw celowych budżetu państwa wyniosły 441,4 tys. zł, w tym:

- 412,4 tys. zł (rezerwa poz. 72), przeznaczone na sfinansowanie podwyżek wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników wykonujących zawód medyczny. Wykorzystano 368,2 tys. zł (89,3%), pozostałą kwotę (44,2 tys. zł) zwrócono 28 grudnia 2022 r.;
- 29 tys. zł (rezerwa poz. 62), przeznaczone na wsparcie kadrowe służb granicznych i inspekcji dokonujących kontroli na polsko-ukraińskich przejściach granicznych. Wykorzystano 0,1 tys. zł (0,5% przyznanych środków) na sfinansowanie kosztów zużycia paliwa na dojazdy do Granicznej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej (dalej: GSSE) w Hrebennem, pozostałą kwotę (28,9 tys. zł) zwrócono 27 grudnia 2022 r.

Przyczynami niewykorzystania w 2022 r. środków otrzymanych z ww. rezerw były: rozwiązanie stosunku pracy z jednym pracownikiem, absencje chorobowe oraz oddawanie dnia wolnego za pracę w godzinach nadliczbowych.

Informację z wykonania rezerw celowych budżetu państwa, rozliczenie rezerw i przyczyny niewykorzystania środków przekazano do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie (dalej: WSSE) 18 stycznia 2022 r. (za IV kwartał 2021 r.) oraz 10 i 13 stycznia 2023 r. (za IV kwartał 2022 r.).

W okresie objętym kontrolą PSSE nie wnioskowała i nie otrzymała środków finansowych z rezerwy ogólnej.

(akta kontroli tom str. 189-226, tom II str. 90-99)

2.3. Kontrolę prawidłowości dokonywania wydatków przeprowadzono na podstawie próby dobranych celowo wydatków¹³ poniesionych w 2021 r. w kwocie 184,8 tys. zł i w 2022 r. w kwocie 39,2 tys. zł. Stwierdzono m.in., że:

- wydatki poniesiono m.in. na: zakup samochodu i wyposażenia (np. mebli, szafy chłodniczej, lodówki sprzętu komputerowego, niszczarek), materiałów biurowych, środków czystości, odczynników chemicznych, wykonanie systemu obserwacji telewizyjnej, naprawę kotła gazowego, usługi remontowe samochodu osobowego, usługi telekomunikacyjne, programy komputerowe (antywirusowy, księgowy), abonament za program kadrowo-płacowy, dostęp do bazy wiedzy z zakresu m.in. podatków, księgowości, szkolenia pracowników, refundacji okularów dla pracowników oraz podróży służbowych;
- nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności, skutkujących zaplaceniem

¹³ Badaniu poddano najwyższe kwotowo wydatki w wybranych paragrafach klasyfikacji budżetowej oraz 100% wydatków majątkowych.

odsetek, kar lub opłat;

- wydatki zostały poniesione do wysokości zgodnej z planem finansowym PSSE, z wyjątkiem sześciu przypadków, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- zakupiony samochód osobowy został ujęty w ewidencji środków trwałych, a meble oraz pozostały sprzęt – w ewidencji wyposażenia.

(akta kontroli tom I str. 228-229, 314-315, tom II str. 269-406)

W okresie objętym kontrolą PSSE nie udzielała zamówień publicznych o wartości równej lub przekraczającej 130 tys. zł, do których miałyby zastosowanie przepisy ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych¹⁴.

Szczegółowym badaniem objęto trzy postępowania o udzielenie zamówienia publicznego poniżej ww. kwoty, w tym dwa przeprowadzone w 2021 r. na zakup i dostawę samochodu osobowego (88,1 tys. zł) i mebli biurowych (18,1 tys. zł) oraz postępowanie przeprowadzone w 2022 r. na zakup szafy chłodniczej laboratoryjnej do magazynu szczepionek (8,3 tys. zł). Zamówienia zostały udzielone z zachowaniem postanowień § 2 Regulaminu udzielania zamówień publicznych na dostawę, usługi i roboty budowlane o wartości mniejszej niż 130 000 zł¹⁵. W pierwszym postępowaniu wybrano ofertę, która wpłynęła jako jedyna, w dwóch pozostałych postępowaniach przy wyborze ofert kierowano się najniższą ceną.

(akta kontroli tom II str. 248- 304, 325-329, 359-365, 403-406)

2.4. Zobowiązania PSSE na koniec 2021 r. wyniosły 246,8 tys. zł i wynikały z naliczenia dodatkowego wynagrodzenia rocznego dla pracowników i pochodnych, kosztów zużycia energii elektrycznej oraz gazu. Zobowiązania na 30 listopada 2022 r. wyniosły 16,1 tys. zł i dotyczyły zakupu materiałów i wyposażenia, energii, usług zdrowotnych oraz pozostałych. Nie wystąpiły zobowiązania wymagalne¹⁶.

(akta kontroli tom I str. 526, tom II str. 10-17, 25-33)

2.5. W latach 2021-2022 (do 31 października) wydatki PSSE na energię elektryczną, w tym usługi jej dystrybucji, wynosiły odpowiednio: 15,6 tys. zł i 22,6 tys. zł, a zużycie 15 273 kWh i 9229 kWh.

W PSSE dokonywano analizy kosztów energii elektrycznej oraz zawartej umowy kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usługi dystrybucji. W celu zmniejszenia zużycia energii elektrycznej wymieniono oświetlenie i część sprzętu na energooszczędne. Zarządzeniem nr [REDAKTED] z dnia [REDAKTED] r. Dyrektor zobowiązała pracowników do podejmowania działań w celu zmniejszenia całkowitego zużycia energii elektrycznej w budynku PSSE, poprzez m.in. wyłączanie oświetlenia przy opuszczaniu pomieszczeń przez pracowników, odłączenie od sieci nieużywanych lub rzadko używanych urządzeń elektrycznych, ograniczenie korzystania z klimatyzacji do niezbędnych sytuacji.

(akta kontroli tom I str. 316-435)

2.6. PSSE realizowała zadania na podstawie „Planów zasadniczych zamierzeń” na 2021 r. i na 2022 r., które zostały uzgodnione z LPWIS i zatwierdzone przez PPIS.

(akta kontroli tom I str. 310—313, 527)

W 2021 r. zapobiegawczemu nadzorowi sanitarnemu PSSE podlegały 4342 obiekty. Przeprowadzono 1036 kontroli, w tym 30, w których stwierdzono nieprawidłowości. Przekazano do laboratorium WSSE lub innej PSSE 1635 próbek. Wydano

¹⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm.

¹⁵ Wprowadzony zarządzeniem nr [REDAKTED] Dyrektora Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej z dnia [REDAKTED] r., ze zm.

¹⁶ Według sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetu państwa Rb-28 za 2021 r. i za listopad 2022 r.

160 decyzji (w tym 26 decyzji merytorycznych w związku z nieprawidłowościami i 134 decyzji płatniczych) oraz nałożono 10 mandatów karnych w łącznej kwocie 1,3 tys. zł. Przeprowadzono ponadto 5039 wywiadów epidemiologicznych.

W 2022 r. zapobiegawczemu nadzorowi sanitarnemu PSSE podlegało 4605 obiektów. Przeprowadzono 1010 kontroli, w tym 20, w których stwierdzono nieprawidłowości. Do laboratorium WSSE lub innej PSSE przekazano w celu zbadania 1950 próbek. Wydano 136 decyzji (w tym 23 merytoryczne w związku z nieprawidłowościami i 113 decyzji płatniczych) oraz nałożono sześć mandatów na łączną kwotę 0,5 tys. zł. Przeprowadzono ponadto 3382 wywiadów epidemiologicznych.

(akta kontroli tom I str. 305-309, 525)

Dyrektor wyjaśniła, że w latach 2021-2022 pandemia COVID-19 i związana z nią realizacja zadań spowodowała potrzebę zmiany organizacji pracy, by zrealizować działania statutowe Państwowej Inspekcji Sanitarnej w celu zapewnienia bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego Powiatu. Zadaniem priorytetowym były działania związane z zapobieganiem rozprzestrzeniania się zakażeń SARS-CoV-2, tj. przeprowadzanie wywiadów, nakładanie obowiązku kwarantanny, konsultacje telefoniczne, udzielanie niezbędnych informacji pacjentom w tym obszarze, wspólne kontrole z policją, działania edukacyjne w tym zakresie, ścisła współpraca ze służbą zdrowia i Placówką Straży Granicznej. W 2021 r. wielość obowiązków związanych z epidemią COVID-19 wymogła potrzebę koncentracji zadań kontrolnych na obiektach newralgicznych. Przy planowaniu kontroli uwzględniono ocenę potencjalnego ryzyka w zakresie bezpieczeństwa, rodzaj asortymentu produkowanego lub wprowadzanego do obrotu, zasięg dystrybucji, podjęte działania represyjne, stopień wdrożenia oraz skuteczność systemów kontroli wewnętrznej (GHP/GMP i HACCP), wnioski z prośbą o interwencję wnoszone przez konsumentów. Wzmocnionym nadzorem objęte były zakłady żywności i żywienia, które ze względu na znaczącą produkcję lub obrót przekładają się na dużą liczbę konsumentów oraz z uwagi na lokalizację stanowią znaczne źródło zaopatrzenia w środki spożywcze społeczności lokalnej, jak np. miejscowość turystyczna. Przy układaniu harmonogramu kontroli brano pod uwagę, że będą również do realizacji zadania nieplanowane wynikające np. z dodatkowych poleceń, zmiennej sytuacji epidemiologicznej, składanych wniosków o interwencję, związanych z konfliktem zbrojnym itp.

(akta kontroli tom II str. 172-176, 499-504)

W latach 2021-2022 PPIS otrzymała z Głównego Inspektoratu Sanitarnego (dalej: GIS) za pośrednictwem WSSE wytyczne w zakresie podjęcia czynności zapobiegawczych, informacyjnych, edukacyjnych lub kontrolnych dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa sanitarnego. W związku z sytuacją epidemiczną otrzymano z GIS wytyczne dotyczące działań dodatkowych w zakresie m.in.:

- pracy w systemie SEPIS oraz w Wirtualnej Stacji,
- wzmocnienia działań nadzorczych wobec grup wysokiego ryzyka epidemicznego i klinicznego (tj. pensjonariuszy opieki długoterminowej i paliatywnej),
- nawiązania współpracy z przychodniami podstawowej opieki zdrowotnej w celu możliwości weryfikacji wyników testów antygenowych w WSSE oraz poinformowania lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej o możliwości pobrania nieodpłatnie testów antygenowych z Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych;
- wdrożenia aktywnego nadzoru nad pracownikami ferm zwierząt futerkowych,
- podejmowania działań informacyjnych do podległych placówek medycznych dotyczących nowego wariantu wirusa.

Ponadto polecono Stacji m.in.:

- informowanie o zwolnieniu z obrotu szczepionki przeciwko wściekliźnie,

- monitorowanie występowania zakażeń i ognisk zachorowań wśród uchodźców z Ukrainy oraz podejmowanie działań przeciwepidemicznych,
- wsparcie organizacyjne GSSE w Hrebennem i w Dorohusku w zakresie przeprowadzania granicznych kontroli sanitarnych, dokonywania odpraw towarów, przeprowadzania kontroli dokumentacji i kontroli bezpośrednich,
- przeprowadzenie czynności kontrolnych u pracodawców w zakresie wykonywania przez nich obowiązków wynikających z ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. Prawo Atomowe¹⁷ oraz prowadzenia działań informacyjnych w zakresie narażenia na radon,
- dokonanie analizy funkcjonowania systemu szczepień i dystrybucji szczepionek oraz przeprowadzenia kontroli w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej.

Polecenia wydane przez GIS zostały wykonane. Większość zadań zrealizowano ze środków własnych. Z rezerwy celowej przyznano Stacji środki finansowe na wsparcie kadrowe służb granicznych i inspekcji dokonujących kontroli na polsko-ukraińskich przejściach granicznych (co omówiono w pkt 2.2).

PSSE nie wnioskowała i nie zwracała się bezpośrednio do Wojewody Lubelskiego i GIS o przyznanie środków finansowych. Wnioski w sprawie pozyskania środków finansowych na funkcjonowanie PSSE procedowane były za pośrednictwem WSSE.
(akta kontroli tom II str. 500-504)

Dyrektor wyjaśniła, że poziom finansowania PSSE był wystarczający dla realizacji zadań oraz poleceń otrzymywanych z GIS. Posiadane środki pozwoliły na systematyczne odnowienie pomieszczeń Stacji, zakup niezbędnego wyposażenia, a tym samym poprawę warunków i jakości oraz szybkości pracy. Struktura organizacyjna Stacji pozwalała na realizację założonych celów. Usytuowanie w strukturze Państwowej Inspekcji Sanitarnej umożliwiało dobrą komunikację, delegowanie uprawnień czy wsparcie merytoryczne. Dyrektor pozytywnie oceniła funkcjonowanie Zintegrowanego Systemu Badań Laboratoryjnych.

(akta kontroli tom II str. 169-172, 178)

2.7. W ramach wdrożonych w PSSE procedur kontroli zarządczej¹⁸ dla zadania Realizacja zasadniczych przedsięwzięć zidentyfikowano m.in. ryzyka dotyczące:

- zasobów ludzkich wynikające z niedostatecznych kompetencji, małej wydajności pracy oraz dużej absencji pracowników,
- działalności wynikające z niedostatecznej kontroli funkcjonalnej i samokontroli, złej organizacji pracy, słabej komunikacji wewnętrznej, awarii sprzętu komputerowego i systemu informatycznego,
- środowiska zewnętrznego wynikające z niejednoznaczności przepisów prawa (częste zmiany, dodatkowe zadania zlecane przez władze nadrzędne lub wynikające z bieżącej sytuacji).

Mechanizmami zapobiegającymi wystąpieniu powyższych ryzyk były m.in.: spotkania miesięczne i kwartalne kadry zarządzającej z pracownikami, szkolenia oraz dostęp do obsługi prawnej i informatycznej.

(akta kontroli tom II str. 213-246)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności PSSE w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W latach 2021-2022 poniesiono wydatki w łącznej w kwocie 1614,03 zł, pomimo braku wystarczających środków finansowych na ten cel w planie finansowym PSSE:

¹⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 1941, ze zm.

¹⁸ Zarządzenie nr [redacted] Dyrektora PSSE z [redacted] r. w sprawie określenia sposobu prowadzenia kontroli zarządczej w PSSE oraz zasad jej koordynacji.

- w dniu [REDACTED] r. dokonano refundacji kosztów zakupu okularów dla dwóch pracowników w łącznej kwocie 800 zł. Ustalony na ten dzień plan finansowy w § 3020 – nagrody i wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń wynosił 1000 zł, a wydatki (łącznie z ww. płatnościami) 1587,82 zł, tj. plan został przekroczony o 587,82 zł. Plan wydatków w ww. paragrafie został zwiększony o 3200 zł decyzją LPWIS z dnia 10 sierpnia 2021 r.;
- w dniu [REDACTED] r. opłacono fakturę nr [REDACTED] za usługi remontowe samochodu osobowego na kwotę 615 zł. Wydatek ten błędnie zakwalifikowano do § 4300 – zakup usług pozostałych, a jego przeksięgowania do § 4270 – zakup usług remontowych dokonano [REDACTED] r. Ustalony (według układu wykonawczego) plan finansowy w § 4270 wynosił 2000 zł, a wydatki (łącznie z ww. płatnością) 2481,51 zł, tj. plan został przekroczony o 481,51 zł. Plan został zwiększony o 481,51 zł decyzją LPWIS z dnia 10 sierpnia 2021 r.;
- w dniu [REDACTED] r. dokonano płatności faktur [REDACTED] oraz [REDACTED] za odczynniki chemiczne w łącznej kwocie 419,70 zł. Wydatki te błędnie zakwalifikowano do § 4210 – zakup materiałów i wyposażenia, a ich przeksięgowania do § 4230 – zakup leków, wyrobów medycznych i produktów biobójczych dokonano [REDACTED] r. Plan finansowy w § 4230 – zakup leków i materiałów medycznych wynosił 0 zł i został zwiększony o kwotę 419,70 zł decyzją LPWIS z dnia 23 maja 2022 r.;
- w dniu [REDACTED] r. dokonano płatności w kwocie 300 zł za szkolenie zorganizowane [REDACTED] r. przez WSSE, na podstawie noty księgowej nr [REDACTED]. Plan finansowy w § 4700 – szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej wynosił 1000 zł, natomiast wydatki (łącznie z ww. płatnością) 1125 zł, tj. plan został przekroczony o 125 zł. Zwiększenie planu wydatków w ww. paragrafie o kwotę 1000 zł nastąpiło decyzją LPWIS z dnia 22 czerwca 2022 r.

Według zasad gospodarki finansowej obowiązujących w toku wykonywania budżetu państwa określonych w art. 162 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁹, dokonywanie wydatków następuje w granicach kwot określonych w planie finansowym, z uwzględnieniem prawidłowo dokonanych przeniesień i zgodnie z planowanym przeznaczeniem, w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

Główna Księgowa wyjaśniła m.in., że główną przyczyną ww. błędów było przedwczesne (omyłkowe) uregulowanie zobowiązania przed zatwierdzeniem zmian do planu. W trosce o staranność przyporządkowania wydatków do właściwych paragrafów niezwłocznie po zauważeniu omyłkowego księgowania dołożono wszelkich starań w celu naprawienia błędu. W przypadku refundacji kosztów zakupu okularów omyłkowo dokonano wydatku pięć dni przed zwiększeniem planu wydatków w tym paragrafie. Płatności za faktury za naprawę samochodu i odczynniki chemiczne omyłkowo ujęto w niewłaściwych paragrafach, z chwilą zauważenia nieprawidłowego księgowania wystąpiono z wnioskiem o zmianę planu. Zapłaty za udział pracowników w szkoleniu dokonano zbyt wcześnie [REDACTED], błędnie interpretując datę płatności jako 14 dni od daty wystawienia, a nie daty otrzymania noty.

Najwyższa Izba Kontroli zauważyła, że ww. nieprawidłowość wskazuje na nieskuteczność stosowanych w PSSE mechanizmów kontroli zarządczej.

¹⁹ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm.

PPIS oraz Główna Księgowa wyjaśniły, że w celu niedopuszczenia do przekroczeń planu finansowego w trakcie roku wprowadzone zostaną dodatkowe mechanizmy kontroli.

(akta kontroli tom I str. 228-229, 314-315, tom II str. 211-213, 391-406)

OCENA CZĄSTKOWA

Kontrolowane wydatki PSSE służyły realizacji celów jednostki oraz zostały poniesione zgodnie z planem finansowym, z wyjątkiem sześciu przypadków, w których plan wydatków przekroczono ogółem o 1,6 tys. zł. Przyznane środki z rezerw celowych zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. Zamówienia publiczne realizowano w odpowiednim trybie, zgodnie z obowiązującym w PSSE wewnętrznym regulaminem ich udzielania. Podejmowano działania mające na celu ograniczenie zużycia energii elektrycznej i wydatków z tego tytułu.

OBSZAR

3. Zatrudnienie i wynagrodzenia

Opis stanu faktycznego

3.1. Przeciętne zatrudnienie w PSSE w 2020 r. wyniosło 31 etatów, w 2021 r. – 32,6, w 2022 r. (do 30 listopada) – 32,8 etatów. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie na jednego pełnozatrudnionego wyniosło odpowiednio: [REDAKTOWANO] zł, [REDAKTOWANO] zł i [REDAKTOWANO] zł.

(akta kontroli tom I str. 516)

W 2021 r. rozwiązano umowy o pracę z [REDAKTOWANO] pracownikami, a w 2022 r. – z [REDAKTOWANO]. Przyczynami rozwiązania ww. umów były przejście na emeryturę, wypowiedzenie złożone przez pracownika oraz upływ czasu na jaki zawarto umowy. W tym samym okresie zatrudniono na podstawie umowy o pracę [REDAKTOWANO] pracowników.

(akta kontroli tom I str. 469-506)

Analiza sześciu postępowań w sprawie zatrudnienia pracowników przeprowadzonych w latach 2021-2022 wykazała, że:

- postępowania prowadzono po uzyskaniu zgody LPWIS,
- w pięciu przypadkach umowy o pracę zawierano po dokonaniu weryfikacji dokumentów aplikacyjnych, które wpłynęły do Stacji oraz po przeprowadzeniu rozmów kwalifikacyjnych z kandydatami, zgodnie z regulaminem naboru pracowników do PSSE Lubelskim²⁰,
- w [REDAKTOWANO] przypadku zatrudniono na czas określony [REDAKTOWANO] pracownika Stacji.

Zatrudnione osoby spełniały wymagania określone przez PSSE dla stanowisk objętych rekrutacją.

(akta kontroli tom I str. 470-506)

Dyrektor wyjaśniła, że przepisy prawa nie wymagały zatrudnienia pracowników PSSE w wyniku przeprowadzenia otwartych postępowań konkursowych oraz nie regulowały zasad ich przeprowadzania. Zatrudnianie pracowników odbywało się poprzez: wybór kandydata na podstawie analizy posiadanych dokumentów aplikacyjnych i rozmów kwalifikacyjnych, zawarcie umów z osobami bezrobotnymi, które posiadały odpowiednie kwalifikacje i nabyły umiejętności praktyczne w trakcie stażu zorganizowanego w ramach współpracy z powiatowym urzędem pracy (dalej: PUP) lub w trakcie innych form przygotowania zawodowego, np. w latach 2021-2022 byli to żołnierze Wojsk Obrony Terytorialnej (dalej: WOT), którzy czynnie wspierali Stację w okresie pandemii. W sytuacjach nagłych, wymagających niezwłocznego obsadzenia wolnego stanowiska pracy, zatrudniano na czas określony [REDAKTOWANO] pracowników Stacji. Zdaniem Dyrektora działania te w wielu przypadkach były korzystne z punktu widzenia zapewnienia odpowiednio

²⁰ Wprowadzonym zarządzeniem nr [REDAKTOWANO] Dyrektora PSSE z dnia [REDAKTOWANO] r.

wyspecjalizowanej lub przygotowanej kadry pracowniczej, a także ze względów finansowych. Poszukiwanie kandydatów np. za pośrednictwem PUP pozwalało na przygotowanie pracowników do wykonywania powierzonych im zadań, natomiast zatrudnienie emerytowanych pracowników – na wykorzystanie ich wiedzy i doświadczenia.

(akta kontroli tom II str. 177)

W latach 2020-2022 (do 30 listopada) nie zatrudniano pracowników na podstawie umów cywilnoprawnych.

(akta kontroli tom I str. 518)

PPIS nie podejmowała dodatkowych zajęć zarobkowych, w związku z tym nie występowała do LPWIS o zgodę na takie czynności. W latach 2021-2022 PPIS, na podstawie art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej²¹, wyraziła zgodę na prowadzenie działalności gospodarczej lub podjęcie dodatkowych zajęć zarobkowych przez [REDAKTOWANO] pracowników PSSE.

(akta kontroli tom II str. 107-125)

W ocenie PPIS zatrudnienie w PSSE było wystarczające. Komórki organizacyjne Stacji wykonały plan kontroli, przesunięcia realizacji terminów kontroli występowały tylko ze względu na zamknięcie obiektu w danym dniu bądź zawieszenie jego działalności w planowanym terminie kontroli, a także ze względów logistycznych (urlopy, zwolnienia lekarskie pracowników). Po odejściu pracowników na emeryturę lub rozwiązaniu umowy o pracę zatrudniano nowych pracowników. W związku z pandemią COVID-19 nie wprowadzono zmian w strukturze organizacyjnej Stacji. W trakcie nasilonych działań związanych z wystąpieniem zakażeń SARS-CoV-2, wsparciem kadrowym byli m.in. żołnierze WOT oraz stażyści z PUP. Czasowo zmieniono system i rozkład czasu pracy, wprowadzając pracę dwuzmianową. Pracownicy przebywający w izolacji domowej z powodu kontaktu z osobami zarażonymi, świadczyli pracę w formie pracy zdalnej, co wpłynęło na terminową realizację powierzonych zadań.

(akta kontroli tom II str. 178-179)

3.2. Wydatki na wynagrodzenia w PSSE wyniosły: w 2020 r. – [REDAKTOWANO] tys. zł, w 2021 r. – [REDAKTOWANO] tys. zł i w 2022 r. (do 30 listopada) – [REDAKTOWANO] tys. zł, w tym na premie i dodatki²² wydatkowano odpowiednio: [REDAKTOWANO] tys. zł, [REDAKTOWANO] tys. zł oraz [REDAKTOWANO] tys. zł. Wzrost wydatków na wynagrodzenia wynikał m.in. z podwyżki wynagrodzeń dla pracowników medycznych oraz wypłaty dodatku motywacyjnego. Wydatki na wynagrodzenia wykonano w granicach limitów określonych w planie finansowym.

(akta kontroli tom I str. 519)

W PSSE obowiązywał regulamin premiowania pracowników PSSE²³. Przewidziano premie m.in. za terminowe, prawidłowe, rzetelne i efektywne wykonywanie zadań wynikających z realizacji ustalonego planu komórki organizacyjnej lub samodzielnego stanowiska pracy i zakresu obowiązków oraz za przestrzeganie etyki zawodowej i dyscypliny pracy. Zasady premiowania PPIS określał regulamin wprowadzony zarządzeniem nr [REDAKTOWANO] LPWIS z dnia [REDAKTOWANO] r. W PSSE obowiązywała ponadto procedura przyznawania dodatków motywacyjnych pracownikom²⁴.

²¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 195, ze zm.

²² W 2020 r. wypłacono dodatek pielęgniarzki, a 2021 r. dodatek motywacyjny.

²³ Regulamin przyjęto zarządzeniem Dyrektora Stacji nr [REDAKTOWANO] z dnia [REDAKTOWANO] r., poprzednio obowiązywał regulamin wprowadzony zarządzeniem nr [REDAKTOWANO] Dyrektora PSSE z dnia [REDAKTOWANO] r.

²⁴ Wprowadzona zarządzeniem nr [REDAKTOWANO] Dyrektora PSSE z dnia [REDAKTOWANO] r.

Szczegółowej analizie poddano wypłatę premii za czerwiec 2022 r. w kwocie ■■■ tys. zł oraz dodatku motywacyjnego w 2021 r. w kwocie ■■■ tys. zł. Stwierdzono, że wypłaty odbywały się zgodnie z ww. regulacjami wewnętrznymi. Informacje o przyznanych dodatkach, stosownie do art. 105 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy²⁵, a także § 3 pkt 2 lit. I rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie dokumentacji pracowniczej²⁶, umieszczano w aktach osobowych pracowników.
(akta kontroli tom I str. 436-447, tom II str. 126-161)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności PSSE w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność PSSE w badanym zakresie. Wydatki na wynagrodzenia wykonano w granicach limitów określonych w planie finansowym, a premie i dodatki przyznawano zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami.

OBSZAR

4. Prawdliwość sporządzania sprawozdań budżetowych i w zakresie operacji finansowych

Opis stanu
faktycznego

4.1. Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez PSSE rocznych sprawozdań budżetowych za 2021 r. oraz za wrzesień 2022 r.:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),

a także sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. i za III kwartał 2022 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, z wyjątkiem nieujęcia w 2021 r. planu finansowego w ewidencji księgowej na koncie ■■■ – Plan finansowy wydatków budżetowych, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, zgodnie z rozporządzeniami w sprawie sprawozdawczości budżetowej²⁷, a także rozporządzeniem Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych²⁸. W sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2021 r. nieprawidłowo w układzie podmiotowym wykazano należności wymagalne w kwocie ■■■ tys. zł, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

W wyniku błędnego naliczenia odsetek za zwłokę od dwóch decyzji nakładających administracyjne kary pieniężne (co opisano w obszarze nr 1 niniejszego wystąpienia pokontrolnego) w sprawozdaniach RB-27 za 2021 r. oraz za wrzesień 2022 r. zaniżono dane w § 0910 – wpływy z odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat o ■■■ zł.

Główna Księgowa wyjaśniła, że błędne naliczenie odsetek za zwłokę zostanie skorygowane w sprawozdaniu RB-27 za 2022 r.

(akta kontroli tom II str. 3-33, 46-80, 208, 247)

²⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 1510, ze zm.

²⁶ Dz. U. poz. 2369.

²⁷ Rozporządzenia: Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1564, ze zm., uchylone z dniem 22 stycznia 2022 r.) oraz Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. (Dz. U. poz. 144, ze zm.).

²⁸ Dz. U. poz. 2396, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie sprawozdań w zakresie operacji finansowych.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności PSSE w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W księgach rachunkowych w 2021 r. nie ujęto planu finansowego na koncie pozabilansowym [REDAKTOWANE] – plan finansowy wydatków budżetowych, co było niezgodne z zasadami rachunkowości PSSE i przyjętym zakładowym planem kont oraz załącznikiem nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z 13 września 2017 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej²⁹.

Główna Księgowa wyjaśniła, że ewidencja księgowa konta [REDAKTOWANE] nie była prowadzona z uwagi na fakt, iż program finansowo-księgowy posiadał w swoim module dwie możliwości wprowadzania planu finansowego. Według instrukcji użytkownika pierwszy plan finansowy (obligatoryjne) należało zarejestrować poprzez zaewidencjonowanie według następującego schematu:

1) Pierwszy (główny) plan finansowy ewidencjonowano w opcji: Kartoteki, Decyzje zmian planu, Data decyzji, Data rejestracji decyzji, Zatwierdzenie planu;

2) Kartoteka paragrafów (zakładka Plan), w której uzupełniano plan finansowy jednostki oraz jego zmiany.

Każdą kolejną decyzję (zmieniającą) plan finansowy w jednostce ewidencjonowano według takiego samego schematu, a wprowadzenie kolejnych zmian w planie w ww. sposób gwarantowało zachowanie historii planu przy danym paragrafie.

W kolumnie „Plan paragrafu” widniała bieżąca kwota z planu, będąca do dyspozycji jednostki.

Główna Księgowa wyjaśniła, że po wprowadzeniu każdej decyzji, plan finansowy sprawdzano z wydrukiem planu kont w programie „TREZOR”. Ewidencjonując plan w ww. sposób w każdej chwili z programu możliwy był export do Excela dla wszystkich lub wybranych paragrafów, w celu sprawdzenia poprawności jego księgowania. Ponadto z tej pozycji (funkcji) programu możliwe było wygenerowanie sprawozdań budżetowych Rb-28, skąd zaciągano plan do poszczególnych pozycji. Konto pozabilansowe [REDAKTOWANE] pełniło tu funkcję pomocniczą, sprawdzającą do konta Plan Finansowy. Księgując plan finansowy na koncie [REDAKTOWANE] dublowano te same zapisy.

(akta kontroli tom II str. 54-68, 163, 184)

2. W sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2021 r. należności od osób fizycznych w kwocie [REDAKTOWANE] tys. zł wykazano w kolumnie [REDAKTOWANE] dotyczącej przedsiębiorstw niefinansowych, zamiast w kolumnie [REDAKTOWANE] dotyczącej gospodarstw domowych. Było to niezgodne z § 13 ust. 2 pkt 5 i 6 załącznika nr 8 rozporządzenia w sprawie sprawozdań w zakresie operacji finansowych.

Główna Księgowa wyjaśniła, że w sprawozdaniu omyłkowo zakwalifikowano należności od osób fizycznych jako przedsiębiorstwa niefinansowe. W sprawozdaniu RB-N za II kwartał 2022 r. zostało to skorygowane i właściwie przyporządkowane do kol. [REDAKTOWANE] gospodarstwa domowe.

(akta kontroli tom I str. 245-302, tom II tom str. 21, 505)

OCENA CZĄSTKOWA

Sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych za 2021 r. oraz za wrzesień 2022 r. sporządzano na podstawie ewidencji księgowej, z wyjątkiem danych o planie finansowym wydatków w 2021 r. Planu tego nie ujęto w ewidencji pozabilansowej, a w sprawozdaniu wykazano według decyzji w sprawie ustalenia

²⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 342.

i zmian planu finansowego Stacji. W sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2021 r. niewłaściwie wykazano należności w układzie podmiotowym.

OBSZAR

5. Wykorzystanie środków finansowych na przeciwdziałanie pandemii COVID-19

Opis stanu faktycznego

5.1. Środki Funduszu ewidencjonowano na wydzielonych kontach, m.in. na koncie [REDAKTOWANO] – Fundusze celowe służącym, zgodnie z zasadami rachunkowości do ewidencji państwowych funduszy celowych oraz koncie analitycznym do [REDAKTOWANO] – Rachunek państwowych funduszy celowych.

Na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem pandemii COVID-19 w latach 2020-2022 PSSE otrzymało łącznie 1069,6 tys. zł, w tym: ze środków Funduszu 839,1 tys. zł (w 2020 r. 198,7 tys. zł, w 2021 r. 456,5 tys. zł, w 2022 r. 183,9 tys. zł, z rezerw celowych budżetu państwa i w ustawie budżetowej – 230,5 tys. zł (w 2020 r.).

Na realizację ww. zadań wydatkowano łącznie 863,5 tys. zł, tj. 80,7% przyznanych środków, w tym: w 2020 r. 361,6 tys. zł (84,2%), w 2021 r. 382,8 tys. zł (84% przyznanych środków) i w 2022 r. 119,1 tys. zł (64,8%). Środki finansowe przeznaczono m.in. na:

- wynagrodzenia pracowników, tj. wypłatę dodatków kontrolerskich, za pracę w godzinach nadliczbowych oraz na dodatkowe wynagrodzenia roczne ([REDAKTOWANO] tys. zł);
- zakup m.in. środków czystości, wyposażenia, sprzętu ochrony osobistej, usług (31,6 tys. zł).

Zwrotu niewykorzystanych środków dokonano 29 i 30 grudnia 2020 r. (67,6 tys. zł), 14 stycznia 2022 r. (61 tys. zł³⁰) i 4 stycznia 2023 r. (64,8 tys. zł).

(akta kontroli tom II str. 407-498, 506-507)

Szczegółowej analizie poddano wypłaty dodatków specjalnych za czynności kontrolne ze środków Funduszu za luty i marzec 2022 r. w łącznej kwocie [REDAKTOWANO] tys. zł (18,5% przyznanych w 2022 r. środków z Funduszu). Dodatki przyznawano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 5 lipca 2002 r. w sprawie trybu przyznawania pracownikom Państwowej Inspekcji Sanitarnej wykonującym czynności kontrolne dodatku specjalnego do wynagrodzenia oraz wysokości tego dodatku³¹ oraz kryteriami przyznawania dodatku specjalnego dla pracowników wykonujących czynności kontrolne finansowanego z Funduszu ustalonymi przez PPIS przy udziale kierownika Sekcji Nadzoru Epidemicznego, Głównego Księgowego i przedstawiciela załogi³². Wypłacono je pracownikom merytorycznym, którzy byli bezpośrednio zaangażowani w realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem pandemii COVID-19.

(akta kontroli tom II str. 508-530)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności PSSE w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

³⁰ W 2021 r. kwota niewykorzystanych środków z Funduszu wynosiła 73,7 tys. zł. Zwrot środków pomniejszono o [REDAKTOWANO] tys. zł, tj. o wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych za grudzień 2021 r., które wypłacono [REDAKTOWANO] r.

³¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 2243.

³² Kryteriami przyznawania ww. dodatku były m.in.: ilość przeprowadzonych wywiadów epidemicznych, liczba dokonanych zgłoszeń w SEPIS, liczba przeprowadzonych kontroli dotyczących przestrzegania nakazów i zakazów związanych ze stanem epidemii.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykorzystanie środków finansowych na przeciwdziałanie pandemii COVID-19. Środki otrzymane na realizację tych zadań zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem i prawidłowo zaewidencjonowane w księgach rachunkowych PSSE.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

- Wnioski Dokonywanie wydatków do wysokości kwot określonych w planie finansowym.
- Z uwagi na wyeliminowanie pozostałych nieprawidłowości stwierdzonych w trakcie kontroli Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania wniosków pokontrolnych w tym zakresie.
- Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 13 lutego 2023 r.

Kontroler

Agata Wróbel

Starszy inspektor kontroli państwowej

Agata Wróbel

Podpis

p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie

Edward Szempruch

p.o. DYREKTOR
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie

Edward Szempruch